

Vyhodnocení realizačního projektu záchranného programu sysla obecného (*Spermophilus citellus*) v ČR pro rok 2023

V následujícím přehledu jsou uvedeny aktivity, které proběhly v rámci realizace záchranného programu v roce 2023. U jednotlivých opatření je kurzívou uveden plán činností, který byl navržen v realizačním projektu (dále „RP“) pro rok 2023 a v návaznosti je uvedena realizace činností v tomto roce. Číslování jednotlivých kapitol respektuje a odkazuje k členění v ZP.

3.1 Péče o biotop

3.1.1 Zajištění managementu lokalit výskytu sysla

RP:

V roce 2023 bude opět zajištěn management na všech z hlediska početnosti nejvýznamnějších lokalitách výskytu sysla obecného, tzn. na lokalitách s odhadem početnosti min. 100 jedinců podle posledního monitoringu z roku 2022 nebo se stoupající početností v posledních letech, dále na posilovaných a nově založených lokalitách a dle možností pak i na ostatních méně početných lokalitách. Kosení či pastva nebudou zajištěny především na lokalitách, na kterých mají kolonie izolovaný nebo roztroušený výskyt ve značně heterogenním prostředí vinic, sadů a zahrad. V takových podmínkách není možné ani smysluplné zavést jednotný a pravidelný management.

Na organizačním zajištění managementu se budou podílet garanti jednotlivých lokalit, regionální pracoviště AOPK ČR, případně i jiné subjekty (např. místní aerokluby, krajské úřady). Popis činností a plánované zdroje financí viz Tab. 1.

Tabulka 1. Přehled plánovaných příspěvků na management lokalit s výskytem sysla obecného pro rok 2023.

Lokalita	Činnost	Garant smlouvy/ projektu	Organizace	Zhotovitel	Zdroj dotace
Bezděčín	kosení	Petr Lumpe/ Radek Kourík	AOPK ČR – RP SCHKO Kokořínsko – Máchův kraj/KÚ Středočes. kraje	Aeroklub Mladá Boleslav	POPFK/KÚ
Bořítov	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Bořítov	POPFK
Břeclav - Ladná	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Břeclav	NPO-POPFK
Hliniště	pastva	Veronika Dočekalová	AOPK ČR – RP SCHKO České středohoří	Malá Černoc s.r.o.	NPO-POPFK
Hodkovice nad Mohelkou	kosení	Václav Luka	AOPK ČR – RP Liberecko	Aeroklub Hodkovice nad Mohelkou	NPO-POPFK
Hrádek	kosení	Veronika Dočekalová	AOPK ČR – RP SCHKO České středohoří	Aeroklub Raná	PPK

Ivančice	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Tomáš Schoř	POPFK
Jamolice	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Eliška Bláhová, Patrik Vojtek	POPFK
Kolín	kosení	Kateřina Pokorná	KÚ Středočeského kraje	Aeroklub Kolín	KÚ
Kyjov - Milotice	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Kyjov	POPFK
Loděnice	kosení, pastva	Jaroslav Veselý	AOPK ČR - RP SCHKO Křivoklátsko	Jan Habetín, Ivana Marhoulová ml.	NPO-POPFK
Medlánky	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Brno - Medlánky	POPFK
Míroslav	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Míroslav	POPFK
Mohelno	kosení	Jana Matrková	AOPK ČR – RP SCHKO Žďárské vrchy	Bernard Macek	NPO-POPFK
Nad Řekami	pastva, odkřovinění	Janka Čejková	KÚ Jihomorav. kraje	Není znám, proběhlo v režii KÚ	KÚ
Odolický vrch	pastva, odkřovinění	Veronika Dočekalová	AOPK ČR – RP SCHKO České středohoří	Jan Hála	PPK
Písečný vrch	pastva	Radovan Douša	KÚ Ústeckého kraje	Jan Hála	KÚ
Radouč	kosení, pastva	Petr Lumpe	AOPK ČR – RP SCHKO Kokořínsko – Máchův kraj	Statutární město Mladá Boleslav	POPFK
Raná	kosení, mulčování, přepasení,	Veronika Dočekalová	AOPK ČR – RP SCHKO České středohoří	Jan Hála	PPK
Roudnice n/L	kosení	Tomáš Stuchlík	AOPK ČR – RP SCHKO České středohoří	Aeroklub MAS Roudnice n. L.	POPFK
Strakonice	kosení	Tomáš Bodnár	AOPK ČR – RP Jižní Čechy	Aeroklub Strakonice	POPFK
Velká Dobrá	kosení	Lucie Palivcová	AOPK ČR – RP Střední Čechy	Aeroklub Kladno	POPFK
Velké Pavlovice	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	ALKA Wildlife	NPO-POPFK
Vyškov	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Vyškov	POPFK

Realizace:

Management na většině lokalit výskytu sysla byl v roce 2023 zajištěn převážně dle původního plánu. U několika lokalit došlo z personálních důvodů ke změně garanta smlouvy/projektu. Kosení na lokalitě Ivančice nebylo kosení hrazeno z programu POPFK, protože pozemek spadá do zemědělských dotací. Srovnání lze provést porovnáním tabulek č. 1 a 2.

Tabulka 2. Přehled lokalit s finančním příspěvkem za dané plánované managementy pro sysla v roce 2023.

Lokalita	Činnost	Garant smlouvy/ projektu	Organizace	Zhotovitel	Zdroj dotace
Bezděčín	kosení	Petr Lumpe/ Radek Kouřík	AOPK ČR – RP SCHKO Kokořínsko – Máchův kraj/KÚ Středočes. kraje	Aeroklub Mladá Boleslav	POPFK/KÚ
Bořitov	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Bořitov	POPFK
Břeclav - Ladná	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Břeclav	NPO-POPFK
Hliniště	pastva	Veronika Dočekalová	AOPK ČR – RP SCHKO České středohoří	Malá Černoc s.r.o.	NPO-POPFK
Hodkovice n/Mohelkou	kosení	Václav Luka	AOPK ČR – RP Liberecko	Aeroklub Hodkovice nad Mohelkou	NPO-POPFK
Hrádek	kosení	Veronika Dočekalová	AOPK ČR – RP SCHKO České středohoří	Aeroklub Raná	PPK
Jamolice	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Eliška Bláhová, Patrik Vojtek	POPFK
Kolín	kosení	Tereza Vachková	KÚ Středočeského kraje	Aeroklub Kolín	KÚ
Kyjov - Milotice	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Kyjov	POPFK
Loděnice	kosení, pastva	Jaroslav Veselý	AOPK ČR - RP Střední Čechy odd. SCHKO Český kras	Jan Habetín, Ivana Marhoulová ml.	NPO-POPFK
Medlánky	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Brno - Medlánky	POPFK
Miroslav	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Miroslav	POPFK
Mohelno	kosení	Jana Matrková	AOPK ČR – RP SCHKO Žďárské vrchy	Bernard Macek	PPK
Nad Řekami	pastva, odkrovinění	Jaroslav Knotek	KÚ Jihomorav. kraje	Není znám, proběhlo v režii KÚ	KÚ
Odolický vrch	pastva, odkrovinění	Veronika Dočekalová	AOPK ČR – RP SCHKO České středohoří	Farma Tarleta, ku- ku s.r.o.	PPK
Písečný vrch	pastva	Radovan Douša/ Veronika Dočekalová	KÚ Ústeckého kraje	Jan Hála	KÚ
Radouč	kosení, pastva	Petr Lumpe	AOPK ČR – RP SCHKO Kokořínsko – Máchův kraj	Statutární město Mladá Boleslav	POPFK
Raná	kosení, mulčování, přepasení,	Veronika Dočekalová	AOPK ČR – RP SCHKO České středohoří	Aeroklub MAS Roudnice n. L.	PPK

Roudnice n/L	kosení	Veronika Dočekalová	AOPK ČR – RP SCHKO České středohoří	Aeroklub MAS Roudnice n. L.	POPFK
Strakonice	kosení	Tomáš Bodnár	AOPK ČR – RP Jižní Čechy	Aeroklub Strakonice	POPFK
Velká Dobrá	kosení	Lucie Palivcová	AOPK ČR – RP Střední Čechy	Blue Sky Airport s.r.o.	POPFK
Velké Pavlovice	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	ALKA Wildlife	NPO-POPFK
Velké Pavlovice	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	ALKA Wildlife	NPO-POPFK

V rámci projektu Monitoring a podpora sysla obecného na jižní Moravě 2023 a LIFE Sysel realizovaného organizací ALKA Wildlife byla udržována sečená louka s vysazenými ovocnými stromy u letiště v Miroslavi. Dále byla obnovena stepní stráň u Velkých Pavlovic vyřezáním křoví.

3.1.2 Obnova lokalit s biotopem vhodným pro sysla obecného

RP:

V rámci tohoto opatření nejsou zatím pro rok 2023 plánovány žádné konkrétní aktivity. Na lokalitách, které připadají v úvahu pro další repatriace (Písečný vrch, Hliniště – Milá, Strakonice, Čejč, Odolický vrch) je stav biotopu uspokojivý, po finálním výběru místa pro repatriaci bude opětovně zkontrolován a v případě potřeby budou zajištěny potřebné úpravy.

Realizace:

V rámci tohoto opatření na jaře proběhla na lokalitě Odolický vrch pastva a odkřovinění, v červenci zde bylo vypuštěno celkem 40 syslů. Tato lokalita byla zařazena mezi zvažované pro repatriaci sysla v oblasti Českého středohoří již v roce 2021 a 2022. Repatriace se však s ohledem na nedostatek jedinců pro vypouštění, v těchto letech neuskutečnila. Více podrobností viz část 3.2.2.

3.2 Péče o druh

3.2.1 Experimentální ověření možností umělých chovů

RP:

ZOO Praha

V již fungujícím odchovu v ZOO Praha bude v roce 2023 pokračovat základní péče o voliér, dokrmování syslů a pastva lokality, které budou zajišťovat pracovníci ZOO. Na jaře budou provedeny kontrolní odchyty a čipování jedinců, a to pokud možno jak ve voliére, tak na přilehlém svahu pod Sklenářkou. Je třeba pokračovat ve spolupráci se ZOO Praha a uzavřít dohodu o spolupráci při realizaci ZP, zejména kvůli plánovaným rozšiřováním chovu.

ZOO Brno

V odchovu v ZOO Brno, který byl založen v roce 2015, bude v roce 2023 pokračovat základní péče o voliér, dokrmování sýslů a kosení vegetace, které budou zajišťovat pracovníci ZOO. Na jaře po probuzení sýslů bude provedena kontrola a pozorování zvířat v odchovu a následně v červnu, kdy by už měla na lokalitě aktivovat tohoroční mláďata, budou provedeny kontrolní odchyty a čipování.

ZOO Hluboká nad Vltavou

V odchovu v ZOO Hluboká nad Vltavou, resp. v ZS Rozovy u Temelína, který byl založen v roce 2016, bude v roce 2023 pokračovat základní péče o voliér, dokrmování sýslů a kosení vegetace, které budou zajišťovat pracovníci ZOO. Na jaře po probuzení sýslů bude provedena kontrola a pozorování zvířat v odchovu a následně v červnu, kdy by už měla na lokalitě aktivovat tohoroční mláďata, budou provedeny kontrolní odchyty a čipování.

Záchranná stanice (ZS) Vlašim

V odchovu v ZS Vlašim, který byl založen v roce 2015, bude v roce 2023 pokračovat základní péče o voliér, dokrmování sýslů a kosení vegetace, které budou zajišťovat pracovníci ZS. Na jaře po probuzení sýslů bude provedena kontrola a pozorování zvířat v odchovu a následně v červnu, kdy by už měla na lokalitě aktivovat tohoroční mláďata, budou provedeny kontrolní odchyty a čipování.

V sezóně 2021 zde byl při kontrolních odchycích zaznamenán významný pokles počtu chovaných jedinců, v roce 2022 byla situace lepší, chovu bude ale i v roce 2023 věnována zvýšená pozornost.

V případě dobrého stavu všech odchovů, tj. za předpokladu, že bude možné z nich celkem odebrat dostatečné množství jedinců a zároveň zachovat dostatečné množství zvířat pro jejich další fungování, bude přibližně v polovině července k repatriaci sýslů dle plánu v opatření 3.2.2 níže.

Pro zvýšení genetické variability v jednotlivých odchovech bude případně po konzultaci s odborníky v průběhu sezóny (v době, kdy to bude pro zvířata znamenat co nejmenší komplikace) provedena výměna několika málo jedinců mezi odchovy.

Realizace:

Aktivita týkající se odchovu sýslů v Zoo Praha, Zoo Brno, ZS Rozovy u Temelína, Zoo Hluboká a ZS Vlašim byly až na výjimky splněny dle plánu. Jmenované spolupracující organizace zajistily péči o zázemí a příkrmování sýslů během sezóny a provedeny byly i kontrolní odchyty v některých odchovech.

V roce 2023 vznikl také nový polopřirozený chov sýslů v Zoo Na Hrádečku, jehož odchovy by v budoucnu měly přispět k repatriacím a posilování v rámci záchranného programu.

V Zoo Praha se v roce 2023 odchyt neuskutečnil, většina sýslů se totiž nachází mimo voliér, která již tak neplní svůj účel. Kontrolní odchyt by zde byl tedy zbytečný. Dne 29. 6. 2023 proběhl monitoring na lokalitě Sklenářka a v přilehlém výběhu afrických kopytníků. Dle monitoringu je zde odhadovaná početnost 100 zvířat. Většina zvířat se vyskytovala ve výběhu kopytníků, kde se již nekolikátým rokem úspěšně množí. Monitoring proběhl i na pozemku ČZU, kde nebyl pozorován žádný sýsl, ale byl zde zaznamenán ojedinělý výskyt nor. Z chovu zatím nebyla odebrána žádná zvířata pro účely repatriací či posílení lokalit.

Zoo Praha dále v roce 2023 zbudovala novou voliéru na Dívčích hradech, kam plánuje v roce 2024 přesunout část syslů. Voliéra bude fungovat v uzavřeném režimu a sysli z voliéry by měli být primárně využíváni pro repatriace a posilování málo početných populací na stávajících lokalitách výskytu tohoto druhu v ČR.

V Zoo Brno byl v roce 2023 počet mláďat v chovu oproti loňskému roku nepatrně nižší. Celkově byl ale chov opět hodnocen jako úspěšný, a proto bylo již několikátým rokem rozhodnuto k vypuštění 20 jedinců v rámci repatriace tentokrát na nově vzniklou lokalitu v Českém středohoří Odolický vrch. Tato akce proběhla dne 18. 7. 2023, přičemž vypuštěno zde bylo 12 samic a 8 samců. Kontrolní odchyt v tomto roce z časových důvodů proveden nebyl.

V ZS Vlašim se kontrolní odchyt uskutečnil 19. 6. 2023. Celkem bylo chyceno 23 syslů (11 samců a 12 samic), z toho počtu bylo 13 tohoročních mláďat. Oproti předchozímu roku, kdy bylo v chovné voliére chyceno 30 syslů (11 samců, 19 samic), z toho 20 tohoročních mláďat, se jedná jen o drobný pokles. Protože byla početnost poměrně vysoká, bylo z chovu odebráno 7 syslů, kteří se podíleli na vzniku nové lokality Odolický vrch. Akce proběhla dne 18. 7. 2023, přičemž zde bylo vypuštěno 5 samic a 2 samci.

V ZOO Hluboká se kontrolní odchyty uskutečnily na začátku července a podařilo se zde odchytit 35 jedinců (16 samců a 19 samic), z toho 28 tohoročních mláďat. V ZS Rozovy u Temelína proběhl kontrolní odchyt dne 11. 7. 2023 v odpoledních hodinách, kdy se podařilo odchytit 19 jedinců (11 samců a 8 samic). Vzhledem k vysokým teplotám a neaktivitě zvířat se další odchty neprováděly. Zvířata z obou chovů posílila lokalitu ve Strakonicih dne 13. 7. 2023.

3.2.2 Repatriace sysla obecného

RP:

V rámci tohoto opatření je pro rok 2023 plánováno pokračování repatriací v oblasti Českého středohoří a dále ve Strakonicih a v Čejci. Dle aktuální situace v průběhu sezóny v odchovech a na předem vybraných lokalitách bude v létě realizována další fáze repatriace na lokalitu Hliniště, kde proběhlo první vypouštění v roce 2019 (a pokračovalo v letech 2021 a 2022). Pro účely pokračující repatriace na tuto lokalitu by měli být prioritně využiti jedinci pocházející z českých chovů a spolupracujících německých zoologických zahrad. Pokud bude příznivá situace v chovech, je v plánu založení nové lokality v Českém středohoří – Odolický vrch. Repatriace do NPP Mladá u Milovic, která je již několikátým rokem vybrána jako vhodná lokalita pro tyto účely, bude muset být pravděpodobně znovu přeložena na neurčito, a to kvůli nepříliš příznivému stavu početnosti populací syslů na lokalitách, které utrpěly ztráty při přivalových deštích a nepřízni počasí v předchozích sezónách, a které budou vyžadovat posílení (Strakonice a Loděnice).

Realizace:

Z důvodu proměnlivého počasí byl v průběhu jara a poté i v létě plán realizace tohoto opatření upravován podle aktuálních potřeb. Ke všem změnám vždy docházelo po předchozích konzultacích se spolupracujícími odborníky, a to tak, aby výsledný plán co nejlépe reflektoval

aktuální podmínky panující jak v chovech, tak na předmětných lokalitách, kam měli být původně sysli vypouštěni, resp. odkud měli být odchytáváni.

Od posílení jihomoravské lokality Čejč bylo nakonec v průběhu sezóny ustoupeno. Na jižní Moravě byla místo toho založena jiná lokalita Božice-Borotice, která se ukázala být mnohem vhodnější. Jedná se o velmi rozlehlou a udržovanou plochu bývalého letiště mezi obcemi Božice a Borotice na Znojemsku. Zde byl během července vypuštěn největší počet syslů vůbec - tuto lokalitu osídlilo celkem 147 syslů. Všechna zde vypuštěná zvířata byla součástí záchranného transferu z letiště v Bratislavě. Syslům se na této slovenské lokalitě velmi daří a začali se tak šířit i do okolí včetně pozemků, kde byla plánována výstavba. Zvířata tedy musela být z těchto míst odchycena a část z nich přesunuta na novou jihomoravskou lokalitu

Dle plánu se stal Odolický vrch v CHKO České středohoří druhou nově založenou lokalitou, která by měla přispět ke vzniku zdejší metapopulace. Zde bylo dne 18. 7. 2023 vypuštěno celkem 40 zvířat, která pocházela ze Zoo Brno (20 syslů), ZS Vlašim (7 zvířat) a ze dvou německých spolupracujících zahrad Zoo Norimberk (6 zvířat) a Zoo Opel (7 zvířat). Sysli byli vypuštěni do ohrádek s umělými norami. Po vypuštění probíhal na obou lokalitách monitoring ve zvýšené intenzitě a bylo zde distribuováno krmení v podobě neloupaných slunečnicových semínek, ovoce a zeleniny, aby byla zvýšena šance na úspěšnou akceptaci lokality nově přichozími sysly. Švédská Zoo Nordens Ark tentokrát svými odchovy přispět nemohla, protože se zde nepodařilo odchovat dostatečné množství mláďat.

Během sezóny byla dále rozhodnuto, že v roce 2023 nebude realizováno posilování populace na Hliništi, která se sama o sobě jeví, jako mírně rostoucí.

Repatriace do NPP Mladá u Milovic byla dle předpokladu znovu přeložena na neurčito, kvůli nepříliš příznivému stavu početnosti populací syslů na lokalitách, které utrpěly ztráty při přivalových deštích a nepřízní počasí v předchozích sezónách, a které vyžadovaly posílení.

3.2.3 Posilování malých populací sysla obecného

RP:

V rámci tohoto opatření bude v roce 2023 pokračovat monitoring a vyhodnocování na již posílených lokalitách. Bude-li k dispozici dostatek jedinců pro tyto účely (chovy zoologických zahrad), bude dle aktuální situace realizováno opětovné posílení lokality Loděnice a Čejč – na základě pravidelného hodnocení, tj. dle výsledků monitoringu 2023 a aktuálního stavu.

Realizace:

Stejně tak jako u výše uvedených repatriačních akcí bylo i u posilování malých populací sysla obecného pristoupeno ke změně plánů oproti původním, přičemž tato změna reflektovala aktuální stav populací a počasí. Pro veškeré akce byly vyřízeny potřebné výjimky a souhlasy vlastníků pozemků.

V roce 2023 proběhlo posílení populace syslů na lokalitě Strakonice, kde se předpokládalo, že druh už definitivně vymizel. Při jarním monitoringu 2023 zde byl překvapivě pozorován jeden sysel. Dne 13. 7. 2023 zde tak mohlo 35 syslů odchovaných v ZOO Hluboká nad Vltavou a v Záchranné stanici Rozovy posílit tuto jedinou jihočeskou populaci.

Od vypouštění syslů na lokalitě Loděnice a Čejč bylo nakonec odstoupeno. Na lokalitě Loděnice byli během sezóny i po posilování v minulých letech, kdy zde bylo vypuštěno dohromady 49 jedinců, pozorováni pouze tři jedinci. Realizační tým včetně zástupců správy CHKO Český kras se tedy shodl na tom, že další dovezení syslů na stejnou lokalitu by bylo

příliš riskantní. Bylo tedy rozhodnuto, že lokalita se posilovat nadále nebude. Vypouštění neproběhlo ani na lokalitě v Čejči, kde bylo po jarním monitoringu shledáno, že zde v této oblasti není přílišná podpora od místních vinařů. Navíc byla během sezóny doporučena nová jihomoravská lokalita Božice-Borotice, která se ukázala jako vhodnější.

Všechna vypouštěná zvířata byla nejprve prohlédnuta, zvážena, bylo určeno jejich pohlaví a věk. Celkem bylo v roce 2023 na nové lokality přemístěno 222 zvířat (62 jedinců z českých chovů, 13 jedinců z německých chovů a 147 z volné přírody na Slovensku).

Všechny uvedené lokality byly dále pravidelně navštěvovány a monitorovány, nicméně úspěšnost výsadku bude možné posoudit nejdříve v příští sezóně.

3.3 Monitoring stavu populace

RP:

Jarní kontrola lokalit proběhne v dubnu, popřípadě v květnu, letní celorepublikový monitoring se uskuteční v červnu a červenci. Jarní kontroly budou provedeny především garanty jednotlivých lokalit, letní monitoring bude prováděn realizačním týmem ZP ve spolupráci s garanty jednotlivých lokalit. Lokality budou svými garanty též průběžně (dle potřeby) navštěvovány, zejména za účelem smlouven a následné kontroly prováděného managementu tam, kde je na něj vydáván finanční příspěvek.

V Mladé Boleslavi na lokalitě Bezděčín proběhne monitoring nejen na území dosud monitorované EVL, ale také na sousedních pozemcích západně od letiště (směrem k lokalitě Sahara), kde byly v předchozím roce zaznamenány problémy související s výstavbou rodinných domů v místech, kde je možný, ale dosud neprokázaný výskyt sysla.

Dle situace budou prověřována případná hlášení o výskytu sysla na nových lokalitách.

Realizace:

Jarní i letní monitoring proběhly dle plánu, výsledky letního monitoringu jsou shrnuty v závěrečné zprávě (Matějů a Čolobentičová, 2023), jejíž přílohou je i tabulka odhadů početnosti syslů na jednotlivých lokalitách a plošné zákresy výskytu na jednotlivých lokalitách v NDOP. Zde uvádíme v Tabulce 3 vývoj početnosti na sledovaných lokalitách v letech 2008-2023. Trend vývoje početnosti sysla obecného v ČR se jeví jako setrvalý až mírně negativní, a to i v případě, pokud posuzujeme trendy na jednotlivých lokalitách.

Na 9 lokalitách se odhadované počty jedinců oproti loňskému roku zvýšily (nárůst přinejmenším o 10 % oproti stavu v roce 2022). Především na lokalitách Hodkovice nad Mohelkou, Roudnice nad Labem, Kolín, Kyjov a Vyškov byl vzestup početnosti syslů velmi významný. Na 12 lokalitách byl pozorován pokles početnosti (větší než 10% oproti stavu v roce 2022), z toho na 4 lokalitách byl odhadovaný pokles 50 nebo více než 50% oproti předchozímu roku – nejhorší Biskoupky, Nad řekami, Hnanice - u Sklepní uličky a Loděnice.

Na 9 lokalitách není možné trend jednoznačně vyhodnotit. Jde o uměle posilované populace a populace na lokalitách ve vinicích či populace známé jen krátkou dobu. Na zbylých 10 lokalitách zůstal počet syslů oproti roku 2022 nezměněn. Ukázalo se že v populacích Bor (Trhovky), a Strakonice které jsme v roce 2022 považovali za zaniklé, přežili jednotliví jedinci (Bor 1-2, Strakonice 1). V rámci monitoringu byla kontrolována také lokalita Újezd u Brna, výsledek kontroly byl stejně jako v předchozích dvou letech negativní a lokalitu už proto není nutné v dalších letech systematicky sledovat. Negativní byla i zevrubná jarní kontrola lokality Velké Pavlovice – Šlechtitelka. Výskyt syslů se nepodařilo zaznamenat, pokus o repatriaci na této lokalitě tedy nebyl úspěšný.

Dle informace kolegy z NP Podyjí byl jeden sysel pozorován ve vinici na Šobesu, tento výskyt bude tedy nutné v následující sezóně ověřit.

Celková početnost syslů v ČR byla odhadnuta na více než 6030 jedinců, výskyt syslů byl potvrzen na 40 lokalitách v ČR. Tento výsledek je tedy srovnatelný s čísly v roce 2022.

Tabulka 3. Přehled odhadované početnosti syslů na jednotlivých lokalitách. Kurzívou jsou zapsány lokality pravděpodobně již zaniklé, avšak v roce 2023 stále sledované. Od roku 2015 již považujeme lokality Hrádek a Raná díky jejich propojení za jednu společnou lokalitu, pro účely zachování kontinuity jsou však v této tabulce stále uváděny odděleně. Údaje jsou převzaty ze závěrečné zprávy monitoringu sysla obecného v ČR v roce 2023. Čísla s otazníkem značí nejisté údaje.

Lokalita	Odhadovaná početnost v letech															
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Albeř</i>	40	55	25	15	5	3	3	3	3	3	1	0	0	0	0	0
Bezděčín	250	350	300	150	80	120	270	600	600	700	1 000	1 000	1000	1000	1000	750
Biskoupky	110	230	140	25	50	50	90	130	80	130	130	130	150	70	35	12
Bořitov	200	200	200	200	200	240	250	280	300	300	250	280	300	290	300	290
Břeclav - Ladná	35	35	35	45	20	10	5	1	15	10	10	0?	25	30	35	35
Čejč	20		40?	40?	40?	30?		20?	10?	10?	15?	25?	25?	10	10?	10?
Černice				5?	10	5	8	10	5?	7?	5	3?	0?	0		
Havraníky (ohrada s koňmi)															10?	3?
Hliniště												85?	0	48	45	35
Hnanice – hřiště									5	5	3?	2?	5?	10	15	10
Hnanice – U Sklepní uličky												10?	20?	25	30	15
Hnanice – vinice								15?	10	10	5?	5?	10?	5	5?	1?
Hodkovice n/Moh	10	10	10	5	3	5	5	4	2	21	35	60	70	120	220	300
Hrádek	130	150	300	320	350	350	400	350	350	320	300	400	300	70	240	240
Hrušovany u Brna	100	80?	80?	100?	70?	70?	80?	100?	150?	180?	250?	350?	350?	350	400?	400?
Ivančice	25	15	15	10	10	5	10	10	15	25	30	40	50	40	60	60
Jamolice	100	150	150	130	130	110	170	180	140	140	180	220	150	120	150	150
Jaroslavice – hřiště										25	25	30	65	30	15	15
Jaroslavice – nám. Přátelství	10?	5?	5?	0?	0?			1	1?	3?	1?	10?	10?	10?	15?	15?
Jaroslavice – nám. Evropy												zatím bez odhadu	10?	5?	5?	5?
Jaroslavice – vinice nad lok. V Údolí													zatím bez odhadu	10?	5?	5?
Karlovy Vary – golf	60	70	100	200	200	45	15	10	28	37	50	100	100	70	180	200

Kolín	50	70	100	100	150	85	130	90	85	65	65	70	80	80	80	125
Kyjov - Milotice	250	400	400	400	400	400	450	350	200	240	120	170	60	140	160	250
Letňany	650	600	550	400	250	40	40	50	35	5?	1?	0	0	0	0	0
Loděnice	50	10	13	20	8 (15-20)	10	25	25	30	40	40	30	15	30	40	3
Medlánecké kopce - trafo											1	?	?	?	0	0
Medlánky	120	130	200	400	550	500	550	500	600	600	550	450	450	550	500	400
Miroslav	10	25	55	70	80	220	270	300	350	400	650	750	800	800	800	850
Miroslav – zahrádky a okolí											desítky	desítky	vyšší desítky	30?	desítky	40?
Mohelno	70	60	75	75	90	100	100	100	100	80	70	75	140	80	120	90
Obora u Boskovic						45	35	35	30	20	40	50	40	45	5	5
Písečný vrch										57	80	50	70	38	25	30
PR Nad řekami	20	35	55	50	35	30	30	20	45	50	70	70	45	45	50	25
Radouč	20	60	35	70	100	100	100	180	280	300	450	700	1500	900	600	500
Raná	250	250	150	150	200	200	300	380	500	550	650	700	700	80	80	100
Roudnice n/Lab	100	100	100	100	60	45	45	50	50	20	10	30	40	15	70	150
Strakonice – jezdecký areál											jednotli ví jedinci	1	0?	0		
Strakonice – letiště	75	40	40	50	60	20	55	60	60	75	150	200	90	10	0	15?
Trhovky/Bor/ Loužek	60	70	90	95	60	55	50	65	75	0/5/13 0	0/5/14 0	0/10/ 130	0/8/ 110	-/10/ 100	-/0/5	-/2/5
Trója													15	20	20	10
Újezd u Brna	10?	0?	10?	10?	10?	0?		5?	10	10?	5?	5?	5?	0?	0	0
Valtice								10 (Rako usko)	30? (Rako usko)	20?	0	0	5?	15:	15?	10?
Velká Dobrá	15	15	10	20	25	20	30	40	100	230	400	400	700	400	400	450?
Velké Pavlovice	40	40?	40?	50?	60?	90?	600?	500?	500?	500?	550?	550?	250?	20?	30?	35?
Velké Pavlovice - Šlechtitelka (založeno 2021)														40	5?	0
Vyškov	650	600	600	550	500	550	650	500	250	350	300	350	300	240	250	400
Celkový odhad početnosti	3564	3755	3779	3714	3641	3376	4103	4 277	4 263	4 788	5 662	6 356	7255	5436	5530	5500

Celkový odhad početnosti včetně nejistých údajů	3599	3908	3954	3879	3821	3596	4798	4 992	5 049	5 673	6 637	7 541	8063	6001	6030	6030
--	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	-------------	-------------	-------------	-------------

3.4 Výzkum

RP:

Z výzkumných aktivit bude v roce 2023 v rámci IP Life pokračovat studie „Zhodnocení dopadů nekontrolovaného příkrmování veřejností na populaci sysla obecného a vhodnosti takových populací pro repatriační účely“, který realizuje Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy. Cílem studie je zhodnotit dopady nekontrolovaného příkrmování veřejností na silně dotčenou populaci a porovnat stav této populace s minimálně dotčenou populací nacházející se na stejné lokalitě (Radouč) a s nedotčenou populací nacházející se na jiné lokalitě (Bezděčín). Výsledná zjištění budou nápomocná při dalším nastavování managementu a aktivit na lokalitách sysla obecného a při hledání vhodných zdrojových lokalit pro repatriace tohoto chráněného druhu.

V případě zájmu studentů budou zadány další bakalářské či diplomové práce zaměřené na výzkum sysla obecného.

Realizace:

Dle plánu již třetím a zároveň posledním rokem pokračoval Projekt IP Life „Zhodnocení dopadů nekontrolovaného příkrmování veřejností na populaci sysla obecného a vhodnosti takových populací pro repatriační účely“. Studie se zabývala možným vlivem intenzivního příkrmování lidmi na kolonii sysla obecného vyskytující se poblíž městské zástavby v Mladé Boleslavi (Radouč a Bezděčín) a jejím realizátorem byla Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy. Za účelem studie byla v období dubna a v června v letech 2022 a 2023 systematicky získávána data umožňující porovnat poměr pohlaví, počet reprodukcí se jedinců, hmotnost, koncentraci hormonu kortizolu, složení střevního mikrobiomu a míru výskytu endoparazitů u tří populací sysla obecného, které se liší intenzitou příkrmování. Odchyty syslů probíhaly vždy ve dvou fázích, první fáze odchytů proběhla v období rozmnožování v dubnu a druhá fáze odchytů proběhla v červnu v době, kdy mláďata začala opouštět své mateřské nory. Výsledky studie naznačují, že silně příkrmovaná část kolonie sysla obecného na Radouči skutečně vykazuje určité odlišnosti od jiných, přirozeněji fungujících kolonií. Podrobnosti jsou k dispozici ve zprávě „Zhodnocení dopadů nekontrolovaného příkrmování veřejností na populaci sysla obecného a vhodnosti takových populací pro repatriační účely“ (Schneiderová, 2023). Výsledná zjištění budou nápomocná při dalším nastavování managementu a aktivit na lokalitách sysla obecného a při hledání vhodných zdrojových lokalit pro repatriace tohoto chráněného druhu.

3.5 Výchova a osvěta

RP:

V rámci výchovy a osvěty budou v roce 2023 při vhodných příležitostech distribuovány různé propagační materiály vytvořené v předchozích letech (např. brožury, komiks, letáky, pexeso, výukový program, putovní výstava či materiály zpracované přímo pro orgány ochrany přírody). Exkurze a akce pro veřejnost (např. již tradiční syslí aktivity spojené se Slavnostmi stepí v Českém středohoří nebo s meruňkobráním ve Velkých Pavlovicích, Tradiční výprava za sysly na golf v Karlových Varech či exkurze pro školní skupiny na lokalitu Radouč) proběhnou v závislosti na možnostech organizátorů. Nadále budou v provozu i dosud využívané webové

stránky o syslech (např. <http://www.zachranneprogramy.cz/sysel-obecný/>, <https://www.syslinavinici.cz/>) a aktivity spojené s udílením „syslích známek“ vinařům a sadařům, na jejichž pozemcích se sysel v ČR vyskytuje.

Na lokalitě Radouč v Mladé Boleslavi bude ve spolupráci s ČSOP třetím rokem pokračovat činnost informačních „syslích“ hlídek, jejichž cílem bude, stejně tak jako minulé dva roky, šířit povědomí veřejnosti o záchranném programu pro sysla, a také apelovat na návštěvníky, aby sysly na Radouči nekrmili respektive nekrmili je nevhodnou potravou. Hlídky budou na lokalitě působit od června do srpna, tedy v době nejvyšší aktivity syslů.

Nadále bude probíhat i komunikace s uživateli pozemků na lokalitách s výskytem sysla, a to zejména v souvislosti se zajištěním vhodného managementu, užší spolupráci se zemědělci na lokální úrovni předpokládáme i při řešení výše uvedeného výzkumného projektu.

Realizace:

Velká pozornost byla v roce 2023 opět věnována osvětě na lokalitě Radouč v Mladé Boleslavi, kde třetím rokem v rámci pilotního projektu působila ve spolupráci s ČSOP Informační a strážní služba, neboli „Syslí hlídky“. V posledních letech docházelo na Radouči k intenzivnímu krmení syslů ze strany návštěvníků, k čemuž se váže mnoho rizik – např. změny v chování syslů, přímé ohrožení syslů nevhodnou potravou, zvýšené riziko přenosu chorob, nepřírozený populační boom atd. Syslí hlídky koordinoval Český svaz ochránců přírody. Všechny osoby vykonávající informační a strážní službu se účastnily on-line školení zajišťovaného pracovníky AOPK ČR, nebo se proškolily samostatně s pomocí pro tyto účely vytvořeného manuálu AOPK ČR. Členové hlídek v průběhu letních prázdnin o víkendových dnech obcházel Radouč v roli „toulavého průvodce“, informovali návštěvníky o nevhodnosti krmení syslů, o tom, že sysel je kriticky ohrožený živočich, pro něhož existuje záchranný program, rozdávali lidem informační letáky a s pomocí manuálu odpovídali na jejich všemožné dotazy o biologii a chování syslů. V průběhu výkonu informační a strážní služby se vystříдалo celkem 13 osob vykonávající tuto činnost.

Bylo zaznamenáno několik negativních intervencí, celkově lze ale říci, že drtivou většinou návštěvníků byli členové informační a strážní služby přijímání spíše kladně a mnohá upozornění byla respektována. Výkon informační a strážní služby proběhl v roce 2023 celkem bez větších problémů a incidentů. Oproti loňskému roku se počet intervencí zvýšil. V roce 2022 bylo zaznamenáno 1 729 intervencí, v roce 2023 služby vykázaly celkem 3 501 intervencí, během nichž byli lidé informováni o záchranném programu sysla a bylo doporučeno sysly nekrmit. Nejvíce intervencí za den bylo 126 (1.7.2023). Nejnižší počet intervencí za den byl 11 (6.8.2023). Jako v minulém roce byla standardizována velikost sloužící hlídky na dva členy. Dřevěné zázemí se letos nepodařilo zajistit včas, hlídky proto musely být v červnu na chvíli přerušeny. Hlídky byly jako v roce 2022 vybaveny identifikujícími prvky v podobě visacích průkazek a nově i výstražných vest a díky získanému zázemí v podobě uzavíratelného domečku bylo možné nabízet i různé osvětové materiály.

Při vhodných příležitostech byly distribuovány dříve zhotovené propagační předměty. V Zoo Hluboká nad Vltavou bylo i nadále možné si sysly v sezóně důkladně prohlédnout v místní expozici a nově také v Zoo Na Hrádečku, která sysly chová od roku 2023.

V rámci projektu Monitoring a podpora sysla obecného na jižní Moravě 2023/LIFE Sysel byly realizovány dva informační stánky (při akci Meruňkobraní v Miroslavi a v ZOO Olomouc). Pro osvětové akce byly vytvořeny tři informační roll upy o syslovi a dva poutače. Dále bylo publikováno několik aktualit na webu www.syslinavinici.cz a facebooku Záchranné programy

ohrožených druhů a ALKA Wildlife, youtube kanále Ze života syslů. Funkční je mapová aplikace <http://mapa.syslinavinici.cz>. Nadále probíhá komunikace s vinaři a sadaři.

Ve spolupráci s německou zahradou ZOO Norimberk a dále s německou televizí ARD vznikla jedna epizoda o syslech v pořadu Anna und die wilden Tiere <https://www.youtube.com/watch?v=w4B9XcpghiA>. Natáčení v České republice probíhalo při vypouštění syslů na Odolickém vrchu v Českém středohoří.

3.6 Ostatní opatření

RP:

V této kategorii nejsou pro rok 2023 plánována žádná konkrétní opatření. Podobně jako v předchozích letech budou postupně doplňovány základní relevantní údaje (vlastnické vztahy, stav managementu a jeho výhledy, apod.) o případných nově objevených lokalitách.

Realizace:

Aktivity spadající do tohoto opatření probíhaly dle potřeby a ve vztahu k situaci na jednotlivých lokalitách, byly např. zjišťovány základní údaje o nové lokalitě u Havraníků.

DALŠÍ:

Dle aktuální potřeby budou ve spolupráci s danými orgány ochrany přírody vyřizovány např. žádosti o výjimky k různým akcím na jednotlivých lokalitách či další potřebná vyjednání.

Koncem roku bude již tradičně uspořádáno setkání garantů lokalit a dalších odborníků spolupracujících na realizaci záchranného programu.

Realizace:

V průběhu roku 2023 byly dle potřeby s příslušnými orgány ochrany přírody konzultovány záměry či žádosti o výjimky na jednotlivých lokalitách. Na lokalitě Bezděčín v Mladé Boleslavi byly v předchozích dvou letech (2020 a 2021) při kontrole ze strany KÚ Středočeského kraje zjištěny opětovně nepovolené navážky a skrývky půdy na pozemcích v těsném sousedství ochranného pásma PP Bezděčín. Dne 7. 10. 2021 byla proto lokalita navštívena za účasti AOPK ČR, ČIŽP a kriminalistů z Mladé Boleslavi. V této době ovšem sysli již hibernovali, a tak nebylo možné prokázat výskyt druhu na předmětných pozemcích. Případem se dále zabývala Policie ČR. V roce 2022 byla lokalita navštívena v rámci pravidelného monitoringu a bylo shledáno, že sysli se na lokalitě dále vyskytují, navážka však zatím odstraněna nebyla a zarůstá vegetací. V průběhu roku 2023 byla navážka postupně odstraňována.

Na lokalitě Mohelno, kde byla na jaře 2019 dokončena instalace zpomalovacích prahů na silnici vedoucí podél větší části lokality, byl v roce 2023 již několikátým rokem proveden pravidelný monitoring přejetých jedinců, a to stejnou metodikou a ve stejném časovém rozsahu jako v předchozích letech, aby mohla být vyhodnocena účinnost instalovaných prahů. V roce 2023 byli na předmětné silnici zaznamenáni pouze dva přejetí syslové (v roce 2021 zde nebyl zaznamenán ani jeden přejetý sysel, v roce 2022 jeden). Zpomalovací prahy tedy evidentně plní svou funkci - přispěly ke zklidnění dopravy a pomohly snížit úmrtnost syslů.

Na lokalitě Roudnice nad Labem byly v minulosti zaznamenány problémy související s leteckou akcí Memorial Air show, neohlášenou stavbou vodovodní přípojky v místech stanice zdravotnické záchranné služby, a s terénními úpravami u vjezdu na plochu dráhy; za hangáry bylo zjištěno shořeliště a skládka dřevěného odpadu; vše v místech výskytu syslí kolonie. Uvedenými problémy se zabývají kompetentní orgány ochrany přírody, tedy KÚ Ústeckého kraje a ČIŽP. V nedávné době však došlo k výměně vedení Aeroklubu Memorial Air Show a dle spolupráce v roce 2023 lze konstatovat, že nové vedení má zájem o spolupráci s orgány ochrany přírody.

Dne 22. 2. 2023 proběhlo setkání garantů lokalit a dalších odborníků spolupracujících na realizaci ZP sysla obecného. Setkání se uskutečnilo v kombinované formě, tedy prezenčně na ústředí AOPK ČR, za současného online přenosu formou videokonference.

SHRNUTÍ A ZÁVĚR

1. Zajištění managementu a vývoj na jednotlivých lokalitách

Management vegetace probíhal na většině lokalit odpovídající formou i díky podpoře zajišťované v rámci záchranného programu z několika dotačních programů (NPO-POPFK, PPK) či z příspěvků některých krajských úřadů. V letošní sezóně, byly zaznamenány i některé významnější problémy s údržbou lokalit: Hrubšice - Biskoupky, kde je dlouhodobě problém s managementem (mnoho vlastníků, lokalita není kosená a je zde mnoho stařiny) a lokalitou Nad Řekami a Raná – Hrádek, kde místy vyšší vegetace stěžovala sčítání jedinců při monitoringu. Management vegetace na ostatních lokalitách lze označit přinejhorším jako vyhovující, spíše však dobrý až velmi dobrý.

V Tabulce 4 je uvedeno 15 lokalit s nejvyšší odhadovanou početností při letním monitoringu 2023. Hranice pro tuto početnost je 100 jedinců. Tyto lokality představují z hlediska početnosti asi 92 % z celkové populace sysla v ČR, což je nepatrně více, než v předchozím roce (90 %), zároveň je to podstatně vyšší podíl než na počátku realizace ZP (68 %). Oproti minulému roku nebyla do tabulky zařazena lokalita Mohelno a naopak byly po několika letech opětovně přidány lokality Kolín a Roudnice nad Labem. Je možné, že v dalších letech budou všechny v minulosti vyřazené lokality opět zařazeny mezi tzv. lokality „stovkové“.

Celkově lze výsledky monitoringu sysla v roce 2023 shrnout v následujících základních bodech: celková odhadovaná početnost pro ČR se od předchozího roku nezměnila, ale oproti počtům v roce 2020 zůstává poměrně nízká a to zřejmě vlivem proměnlivého počasí. Výskyt byl potvrzen na 40 lokalitách, což je stejný počet jako v loňském roce. U největších (tzv. „stovkových“ lokalit – viz Tabulka 4) byl zaznamenán v 10 případech nárůst početnosti oproti roku 2022, ve 3 případech pokles početnosti a ve 2 případech zůstal odhad totožný. Letošní vývoj byl pro sysly ale celkově spíše setrvalý až mírně negativní. U 9 populací se odhadované počty jedinců oproti loňskému roku zvýšily nebo, jak tomu je na 10 lokalitách, zůstaly stejné. Především na lokalitách Hodkovice nad Mohelkou, Roudnice nad Labem, Kolín, Kyjov a Vyškov byl vzestup početnosti syslů velmi významný. Na 12 lokalitách byl pozorován pokles početnosti (větší než 10% oproti stavu v roce 2022), z toho na 4 lokalitách byl odhadovaný pokles 50 nebo více než 50% oproti předchozímu roku – nejhorší Biskoupky, Nad řekami, Hnanice - u Sklepní uličky a Loděnice. Z toho na 4 lokalitách byl odhadovaný pokles 50 nebo více než 50% oproti předchozímu roku – nejhorší Biskoupky, Nad řekami, Hnanice - u Sklepní uličky a Loděnice. Ukázalo se že v populacích Bor (Trhovky), a Strakonice které jsme v roce 2022 považovali za zaniklé, přežili jednotliví jedinci (Bor 1-2, Strakonice 1). Populace ve

Strakonících byla v letošním roce posílena vypuštěním 35 jedinců (viz výše), v případě výskytu u kempu Bor o posílení neuvažujeme. Výskyt syslů se nepodařilo prokázat ani na lokalitě Újezd u Brna, která je považována za zaniklou od roku 2021. Negativní byla i zevrubná jarní kontrola lokality Velké Pavlovice – Šlechtitelka. Výskyt syslů se nepodařilo zaznamenat, pokus o repatriaci na této lokalitě tedy nebyl úspěšný. Dalším rokem byl také prokázán výskyt syslů na lokalitě nedaleko obce Hnanice na Havranickém vřesovišti. Dále byl i v roce 2023 prokázán výskyt syslů na lokalitě Hliniště pod Milou, kde proběhla v roce 2019 repatriace, která byla v následujícím roce prohlášena za neúspěšnou (z důvodu nalezení pouze jednoho uhynulého jedince během celého roku 2020). Na lokalitě pokračoval vhodný management prostředí a lokalita bude v následující sezóně podrobněji zmapována.

2. Realizace polopřirozeného chovu

Vývoj v odchovech sysla obecného v roce 2023 považujeme oproti předchozím sezónám za průměrný, neboť se ve 4 z 5 chovů podařilo zajistit reprodukci v takovém počtu, aby mohli být jedinci využiti pro vypuštění na lokality ve volné přírodě. V roce 2023 byl druhým rokem zaznamenán úspěch v chovu v ZS Vlašim, kde se znovu podařilo odchovat dostatečné množství mláďat, zdejší jedinci tak mohli být využiti k transferu do volné přírody.

Celkem bylo pro účely vypouštění do volné přírody využito 62 syslů z českých polopřirozených chovů: 35 jedinců ze Zoo Hluboká nad Vltavou a ZS Rozovy u Temelína, 20 jedinců ze Zoo Brno a 7 jedinců ze ZS Vlašim. Celkově lze na základě provedených odchytů konstatovat, že syslové jsou v odchovech obecně v dobrém zdravotním stavu, na podzim pak standardně začali hibernovat.

3. Početnost populace v ČR

V roce 2023 byla celková početnost odhadnuta na 6030 jedinců, což představuje stejný počet jako v minulém roce. Celkový trend vývoje početnosti sysla obecného v ČR se jeví jako setrvalý až mírně negativní, a to i v případě, pokud posuzujeme trendy na jednotlivých lokalitách.

4. Repatriace a posilování malých populací

I tyto aktivity v roce 2023 úspěšně pokračovaly. V roce 2023 bylo provedeno posílení na letišti ve Strakonících, kde byl od roku 2021 zaznamenán kritický úbytek jedinců způsobený opakujícími se silnými přivalovými srážkami. Vypouštění na této lokalitě mělo proběhnout již v roce 2022, nicméně v přípravné fázi spočívající v odchytu syslů v expozičním chovu v Zoo Hluboká nad Vltavou se nepodařilo získat potřebné množství zvířat. Akce byla tedy odložena o jeden rok. Posílení proběhlo 13. 7., kdy zde bylo do předvrtaných nor vypuštěno 35 zvířat (18 samců 17 samic) z chovu Zoo Hluboká nad Vltavou.

V Českém středohoří byla dále založena nová lokalita Odolický vrch, kde bylo 18. července vypuštěno 40 syslů (22 samců, 18 samic) pocházejících z odchovů Zoo Brno (20 zvířat), záchranné stanice Vlašim (7 zvířat) a z německých zoologických zahrad Zoo Norimberk (6 zvířat) a Zoo Opel (7 zvířat). Nová lokalita se nachází pouze 1,2 km sv od lokality Milá- Hliniště a měla by být dalším dílčím prvkem při obnově metapopulačního charakteru výskytu sysla obecného v lounské části Českého středohoří.

Díky neplánované nabídce velkého množství syslů, které bylo třeba přesunout ze stavebních pozemků v okolí mezinárodního letiště v Bratislavě, byla oproti dlouhodobému plánu záchranného programu založena také nová populace na jižní Moravě. Na velmi rozlehlou udržovanou travnatou plochu bývalého letiště mezi obcemi Božice a Borotice bylo v termínech

4. až 7. a 17. až 20. vypuštěno celkem 147 syslů (71 samců, 76 samic). Vypouštění bylo prováděno do vypouštěcích ohrádek, přičemž v ohrádkách i v okolí byly připraveny umělé úkrytové nory. Transfer syslů prováděli Kateřina a Lukáš Poledníkoví ze společnosti Alka Wildlife. Ke všem transferům a vypouštěním byly s předstihem u kompetentního orgánu ochrany přírody vyřízeny veškeré výjimky a souhlasy. Po vypouštění na obou lokalitách probíhal monitoring ve zvýšené intenzitě a bylo zde distribuováno krmení v podobě neloupaných slunečnicových semínek a ovoce.

Pokračovalo samozřejmě i sledování první takto založené lokality na Písečném vrchu. Zde bylo zaznamenáno mírné navýšení početnosti. Na lokalitě bylo potvrzeno rozmnožování syslů – přinejmenším tři vrhy mláďat a celková situace se tak jeví spíše jako příznivá.

V příští sezóně tak bude potřeba detailněji monitorovat situaci na všech uvedených lokalitách. Výběr lokalit pro další repatriaci a posílení bude proveden počátkem roku 2024, v případě posilování i s ohledem na jarní kontroly uvažovaných kolonií.

Tabulka 4. Přehled lokalit s odhadovanou početností 100 a více jedinců dle početnosti v roce 2023 a zhodnocení managementu v roce 2023. Pro srovnání jsou uvedeny odhadované početnosti od roku 2008, tedy od roku schválení ZP.

Lokalita	Odhadovaná početnost																
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Stav
Radouč	20	60	35	70	100	100	100	180	280	300	450	700	1500	900	600	500	
Raná + Hrádek*	380	400	450	470	550	550	700	730	850	870	950	1 100	1000	150	320	340	F
Bezděčín	250	350	300	150	80	120	270	600	600	700	1 000	1 000	1000	1000	1000	750	
Miroslav	10	25	55	70	80	220	270	300	350	400	650	750	800	800	800	850	
Kolín	50	70	100	100	150	85	130	90	85	65	65	70	80	80	80	125	
Roudnice nad Labem	100	100	100	100	60	45	45	50	50	20	10	30	40	15	70	150	
Velká Dobrá	15	15	10	20	25	20	30	40	100	230	400	400	700	400	400	450	
Brno – Medlánky	120	130	200	400	550	500	550	500	600	600	550	450	450	550	500	400	
Hrušovany u Brna°	100	80	80	100	70	70	80	100	150	180	250	350	350	350	400	400	
Vyškov	650	600	600	550	500	550	650	500	250	350	300	350	300	240	250	400	
Bořitov	200	200	200	200	200	240	250	280	300	300	250	280	300	290	300	290	
Karlovy Vary - golf	60	70	100	200	200	45	15	10	28	37	50	100	100	70	180	200	
Kyjov-Milotice	250	400	400	400	400	400	450	350	200	240	120	170	60	140	160	250	
Hodkovice nad Mohelkou	10	10	10	5	3	5	5	4	2	21	35	60	70	120	220	300	
Jamolice	100	150	150	130	130	110	170	180	140	140	180	220	150	120	150	150	
% z celkového počtu syslů v ČR	68 %	73 %	73 %	77 %	82 %	87 %	90 %	91 %	90 %	91 %	92 %	91 %	89 %	86 %	90%	92%	
součet	2440	2860	2890	2980	3115	3140	4330	4520	4558	5182	6120	6890	7160	5170	5400	5555	
celkový odhad pro daný rok	3599	3908	3954	3879	3821	3596	4798	4992	5049	5673	6637	7541	8063	6001	6030	6030	

Poznámky:

* Tyto lokality byly dříve hodnoceny odděleně (a v seznamu letního monitoringu tak jsou stále vedeny), nicméně díky jejich částečnému propojení je zde pro tyto účely uvádíme jako jednu lokalitu.

° Odhady z těchto lokalit jsou značně nejisté, neboť je těžké v prostředí vinic sysly pozorovat a jejich hustoty jsou zde mnohem menší

Financováno Evropskou unií. Údaje a informace zveřejněné v tomto vyhodnocení realizačního projektu vyjadřují názor či stanovisko pouze Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, nikoliv Evropské unie ani CINEA. Evropská unie ani CINEA nejsou odpovědny za jakékoliv použití informací, které toto vyhodnocení realizačního projektu obsahuje.